EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 621 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Puolan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 100 final} - {SWD(2024) 621 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Puolan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[2], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[3], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista.

---

[1] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin

Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Puola on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[4] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[5]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailuvahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykyä edistävän tekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[6]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen vuodeksi 2024. Sen mukaan Puola ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[7]. Uuden

---

2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) sekä neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen

ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset suunnittelukaudelle, jonka pituus on neljä tai viisi vuotta jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[8] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

---

talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(7) Puola toimitti 3 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 17 päivänä kesäkuuta 2022 päätöksen Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[9]. Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Puola on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Puolaa koskevan vuoden 2024 maaraportin[11]. Siinä arvioidaan Puolan edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Puola on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Puolan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(9) Eurostatin vahvistamien tietojen[12] perusteella Puolan julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 5,1 prosenttiin vuonna 2023, ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 49,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2023 loppuun mennessä 49,6 prosenttiin. Kuten *Finanssipoliittisessa ohjauksessa vuodeksi 2024*[13] ilmoitettiin, komissio on toteuttanut ensimmäisen vaiheen alijäämäperusteisia liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämiseksi vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Komissio antoi 19 päivänä kesäkuuta 2024 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen[14]. Kertomuksessa arvioitiin Puolan julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2023 Puolan julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kyseisen arvioinnin perusteella ja SEUT-sopimuksen 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio aikoo ehdottaa

---

9 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2022, Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (9728/2022).

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 17 päivänä kesäkuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (15835/2023).

11 SWD(2024) 621 final.

12 Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

heinäkuussa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Puolan osalta suosittamalla neuvostolle, että se antaisi 126 artiklan 6 kohdan mukaisen päätöksen liiallisen alijäämän olemassaolosta Puolassa.

(10) Neuvosto suositti[15] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Puolalle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa[16], kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Lisäksi suositettiin, että Puola olisi samanaikaisesti valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Puolalle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission estimaattien mukaan finanssipolitiikan viritys[17] oli vuonna 2023 elvyttävä (0,8 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 pitkälti neutraali vaikutus, joka oli 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen ja neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen pitkälti neutraali vaikutus johtuu siitä, että energian hintojen noususta kärsiville kotitalouksille ja yrityksille tarkoitettujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) hätätukitoimenpiteiden kustannukset ovat vähentyneet (1,2 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman tulopuolen toimenpiteitä) kasvua vauhdittivat julkisen sektorin palkkojen ja eläkkeiden korotukset. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja niiden vuotuinen kasvu oli vuoteen 2022 verrattuna 0,8 prosenttiyksikköä. Puola on rahoittanut lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muista EU:n rahastoista, ja se on myös jatkanut kansallisesti rahoitettuja investointeja. Puola rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten uusiutuvien energialähteiden siirto- ja jakeluverkkoihin ja käyttöönottoon, merituulivoimaloihin ja rakennusten energiatehokkaaseen perusparannukseen sekä vihreään ja älykkääseen liikkuvuuteen. Näitä investointeja rahoitettiin elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muista EU:n varoista.

---

15 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Puolan kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 171).

16 Puolan vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan nimellisin luvuin arviolta 14,5 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen todellisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

17 Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä aiheutuvaa sysäystä talouteen. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot. Indikaattorin negatiivinen (positiivinen) etumerkki viittaa elvyttävään (kiristävään) finanssipolitiikkaan.

(11) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 2,8 prosenttia vuonna 2024 ja 3,4 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 4,3 prosenttia vuonna 2024 ja 4,2 prosenttia vuonna 2025.

(12) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 5,4 prosenttia ja julkisen talouden velan on määrä vuoden 2024 loppuun mennessä kasvaa suhteessa BKT:hen 53,7 prosenttiin. Alijäämän kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa suurista puolustusmenoista, julkisen sektorin palkankorotuksista ja uusista sosiaalietuuksista. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan elvyttävä, 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Puolan julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli 0 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(14) Neuvosto suositti 14 päivänä heinäkuuta 2023 Puolalle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun[18] enintään 7,8 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 talousarviota laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Puolan kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 12,8 prosenttia eli suositeltua enimmäiskasvua enemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun ylitys vuonna 2024 on 2,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta.

(15) Lisäksi neuvosto suositti, että Puola purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Puolan olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[19] ovat suhteessa BKT:hen 0,6 prosenttia vuonna 2023, 0,5 prosenttia vuonna 2024 ja alle 0,1 prosenttia vuonna 2025. Erityisesti sähkön ja

[18] Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

[19] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

kaasun hintasulkujärjestelmien oletetaan pysyvän voimassa kesäkuuhun 2024, kun taas sähkön ja kaasun hintakattojen oletetaan pysyvän voimassa vuoden 2024 loppuun ja kaukolämmön osalta kesäkuuhun 2025 saakka.[20] Jos saatavat säästöt käytettäisiin julkisen talouden alijäämän supistamiseen, kuten neuvosto on suosittanut, julkisen talouden sopeutus olisi vuonna 2024 näiden kehitysarvioiden perusteella 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[21] elvyttävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 2,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteitä ei ennakoida purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta. Saatavia säästöjä ei myöskään ennakoida käytettävän kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta. Haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen kohdennettujen hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden talousarviokustannusten arvioidaan olevan alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,2 % vuonna 2023), ja niillä kaikilla säilytetään energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustava hintasignaali.

(16) Lisäksi neuvosto suositti[22], että Puola jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 4,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 3,8 % suhteessa BKT:hen). Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n rahastoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan kasvavan 1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 ovat olleet 1,5 % suhteessa BKT:hen).

(17) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 4,6 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Alijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa talouden elpymisestä ja energiatukitoimenpiteiden voimassaolon päättymisestä. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 57,7 prosenttia. Suurten alijäämien lisäksi velan kasvu suhteessa BKT:hen johtuu puolustustarvikeinvestointien suurista käteisennakkomaksuista.

(18) Sosiaalietuudet ovat edelleen suurelta osin kohdentamattomia, eikä kotitalouksien tasolla tehdä tarveharkintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että hyvinvointijärjestelmän uudelleenjakovaikutus on rajallinen. Vuonna 2023 yleisiä lapsilisiä korotettiin merkittävästi ja 13. eläke säilytettiin. Käynnissä olevien ja suunniteltujen investointien

---

20 Toimenpiteillä, jotka Puolan mukaan pysyvät voimassa vuoden 2024 loppuun asti, oletetaan komission kevään 2024 talousennusteessa olevan periaatteessa vaikutus talousarvioon myös vuonna 2025.

21 Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (kymmenen vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluontoiset toimenpiteet, iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot ja iv) elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muista EU:n rahastoista rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

22 Neuvoston suositus Puolan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto, EUVL C 312, 1.9.2023, s. 197.

talousarvioasiakirjojen läpinäkyvyyttä voitaisiin parantaa. Käynnissä olevista investoinneista ja niiden rahoituslähteistä, mukaan lukien talousarvion ulkopuoliset rahastot ja valtion omistamat yritykset, ei ole yhtenäistä, kattavaa katsausta. Tällaista tietoa on saatavilla vaihtelevassa määrin, mutta se on hajallaan eri asiakirjoissa, kuten monivuotisissa investointiohjelmissa ja valtion omistamien yritysten tai talousarvion ulkopuolisten rahastojen rahoitussuunnitelmissa. Julkisten investointihankkeiden arviointi- ja valintamenettelyt sekä jälkitarkastukset ovat heikkoja. Vakioidut hankearviointimenetelmät ovat käytössä vain EU:n rahoittamissa investoinneissa, mutta niitä voitaisiin soveltaa kaikkiin merkittäviin valtion rahoittamiin investointeihin. Hankkeiden valintamenettelyt vaihtelevat ministeriöittäin ja perustuvat hanketyyppiin ja rahoituslähteeseen. Valtionhallinnon tasolla ei ole vakiokriteerejä hankkeiden valintaa ja priorisointia varten.

(19) Puola on yksi EU:n nopeimmin ikääntyvistä maista, ja pitkällä aikavälillä väestökehitys vaikuttaa sen eläkejärjestelmään. Talouskasvun ja tulevien eläkkeiden riittävyyden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että todellista eläkeikää nostetaan jatkuvasti varmistamalla ikääntyneiden työntekijöiden osallistuminen työmarkkinoille sankoin joukoin. Vuoden 2024 ikääntymisraportin ennusteiden mukaan eläkkeiden riittävyys, jota mitataan keskimääräisen eläkkeen ja keskimääräisen bruttopalkan suhteena eläkkeelle siirtymisen hetkellä, on heikentynyt Puolassa toiseksi eniten. Jos riittävyysaste pidettäisiin lähellä nykyistä tasoa, julkiset menot kasvaisivat 4,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä. Valtio tukee suurelta osin maanviljelijöiden eläke-etuuksia, jotka ovat 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, eikä kerättyjen vakuutusmaksujen laskentamenetelmä kannusta siirtymään yleiseen eläkejärjestelmään. Tämä haittaa työvoiman liikkuvuutta eri alojen välillä. Puola on toteuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelmassaan yhden kohdennetun toimenpiteen, jolla edistetään työntekoa lakisääteisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen. Eläkkeiden tulevaan riittävyyteen ja kestävyyteen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi tarvittaisiin kuitenkin lisää toimenpiteitä.

(20) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Puolan pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta suunnitelman sitoumukset voidaan toteuttaa elokuuhun 2026 mennessä, on tärkeää, että Puola jatkaa uudistusten täytäntöönpanoa ja kiihdyttää investointeja puuttumalla ilmeneviin viivästyksiin samalla, kun se varmistaa vahvat hallinnolliset valmiudet. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(21) Puolan edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa

perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Puola on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta haasteita on edelleen ja alueelliset erot itäisten alueiden ja muun maan välillä ovat jatkuvasti kasvaneet. Koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanon nopeuttaminen on olennaisen tärkeää. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Puolan on tärkeää investoida innovatiiviseen ja älykkääseen talouden muutokseen ja vahvistaa tieteen ja liike-elämän välistä yhteistyötä. Vihreän siirtymän ja hiilestä luopumisen nopeuttaminen edellyttää toimia, kuten puhtaan energian tuotannon laajentamista, investointien lisäämistä nettonollateknologiaa käyttävään tuotantoon sekä energiankulutuksen ja ilmansaasteiden vähentämistä. Digitaalisiin ja vihreisiin taitoihin investoiminen on tärkeää. Ensisijaisena tavoitteena on edelleen alueellisten erojen poistaminen laadukkaan ja kohtuuhintaisen lastenhoidon saatavuudessa. Toteutettaessa koheesiopolitiikan ohjelmien väliarviointia on syytä kiinnittää enemmän huomiota kolmansien maiden kansalaisten tukijärjestelmään tehtäviin investointeihin ja heidän kotoutumistaan tukeviin mahdollisuuksiin kattavasti, sillä Puolaan on saapunut ennennäkemätön määrä pakolaisia Ukrainasta. Puola voisi hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehystä tukeakseen talouden muutosta erityisesti puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden osalta.

(22) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Puolalla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät työvoimapulaan, yritysten digitalisointiin, julkisiin hankintoihin, kaukolämpöön ja vesihuoltoon.

(23) Työvoimapula heikentää Puolan talouden kilpailukykyä. Vuonna 2023 puolalaisista työnantajista 66 prosenttia ilmoitti vaikeuksista täyttää avoimia tehtäviä, kun taas 75 prosenttia ilmoitti vaikeuksista löytää tarvitsemiaan osaajia. Sen vuoksi on ratkaisevan tärkeää lisätä työvoimaosuutta niiden ryhmien keskuudessa, joiden työllisyysaste on alhaisin. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi vammaiset (vammaisten työllisyysero oli 31,3 prosenttiyksikköä vuonna 2022, eli paljon suurempi kuin EU:n keskiarvo, 21,4 prosenttiyksikköä) tai naiset (vuonna 2023 miesten ja naisten välinen työllisyysero oli Puolassa keskimäärin 11,8 prosenttiyksikköä ja 55–64-vuotiaiden osalta 23,3 prosenttiyksikköä). Puola ei täytä EU:n vuoden 2030 tavoitetta siitä, että 51,7 prosenttia väestöstä osallistuisi aikuiskoulutukseen. Tällä hetkellä osallistumisosuus on 20,3 prosenttia, mikä haittaa siirtymistä työvoimaa vaativille aloille uudelleen- ja täydennyskoulutuksen avulla. Samalla pitkäaikaishoitojärjestelmä on alikehittynyt ja tukeutuu edelleen perheisiin, erityisesti naisiin, ja muihin omaishoitajiin. Virallisen kotihoidon kattavuus on alhainen, 13 prosenttia tällaista hoitoa tarvitsevista 65 vuotta täyttäneistä, mikä on selvästi alle EU:n keskiarvon (30 % vuonna 2022). Samalla tarpeet kasvavat nopeasti väestön ikääntyessä. 65 vuotta täyttäneen väestön osuuden odotetaan nousevan 21,9 prosenttiin vuonna 2030 ja 29,1 prosenttiin vuonna 2050. Omaishoitajien, pääasiassa naisten, taloudellisen toiminnan lisääminen parantamalla virallisen koti- ja yhteisöperustaisen pitkäaikaishoidon saatavuutta voi lisätä työmarkkinoille osallistumista.

(24) Julkinen hankintajärjestelmä kärsii edelleen tarjouksia tekevien yritysten vähäisestä määrästä. Tämä johtaa yksittäisten tarjousten suureen osuuteen, joka on pysynyt poikkeuksellisen suurena vuosien ajan (54 % vuonna 2023 ja yli 50 % viiden viime vuoden aikana). Tammikuussa 2021 voimaan tulleessa julkisia hankintoja koskevassa laissa ei odotuksista huolimatta puututtu välittömästi keskeisiin heikkouksiin. Tämä edellyttää vankkaa ja kattavaa analyysiä julkisten hankintojen vähäiseen kilpailuun liittyvästä jatkuvasta ja pahenevasta ongelmasta. Näihin haasteisiin voidaan vastata

vahvistamalla edelleen julkisia hankintoja koskevaa prosessia ja kehittämällä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) koulutustarjontaa.

(25) Puolalla on parantamisen varaa suorituksissaan digitaalisen siirtymän suhteen ja panostuksessaan EU:n digitaalista vuosikymmentä koskevien tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikka Puola on edistynyt julkisten palveluiden digitalisoinnissa, liike-elämän digitalisoinnissa se on edelleen jäljessä. Niiden puolalaisten pk-yritysten osuus, joilla on vähintään digitaalinen perusintensiteetti, on 61 prosenttia, mikä on alle EU:n keskiarvon, joka on 69 prosenttia (EU:n vuoden 2030 tavoite on 90 %). Vain 18 prosenttia yrityksistä tarjoaa tieto- ja viestintäteknistä koulutusta työntekijöilleen, joiden digitaalisten taitojen taso on näin ollen alhainen. Taloutensa kasvupotentiaalin vahvistamiseksi ja yksityisten investointien edistämiseksi Puolan olisi helpotettava kehittyneiden teknologioiden saatavuutta erityisesti pk-yrityksille sekä kannustettava startup-ekosysteemejä parantamalla koulutuksen saatavuutta, tarjoamalla teknistä ja taloudellista tukea ja kannustamalla osaamisen siirtoon.

(26) Viime vuosikymmenen aikana Puolan energian loppukulutus on ollut kasvussa. Vuonna 2022 se oli 14,5 prosenttia suurempi kuin vuonna 2013, kun taas koko EU:ssa se laski 5,5 prosenttia. Jos kuuden viime vuoden kehityspolku jatkuu, Puola ylittäisi energiatehokkuustavoitteensa 28 prosentilla. Kaukolämpöjärjestelmät tuottavat lämpöä 42 prosentille väestöstä, mutta ne ovat edelleen vahvasti riippuvaisia hiilestä. Selkeää energiatehokkuusnäkökulman sisältävää esitystä siitä, miten hiilestä irtaudutaan, ei ole vielä tehty. Nykyisissä toimintapolitiikoissa kaavaillaan siirtymistä maakaasuun ja biomassaan, mutta energiatehokkuuden, kestävien uusiutuvien lämmönlähteiden käytön ja hukkalämmön käytön priorisointia koskevaa suunnitelmaa hiilestä irtautumiseksi ei ole vielä laadittu. Puola on toteuttanut useita kansallisia politiikkoja asuntojen kunnostamisen edistämiseksi, mukaan lukien merkittävät elpymis- ja palautumissuunnitelmasta rahoitettavat tukijärjestelmät. Näitä politiikkoja on kuitenkin edelleen vahvistettava ja mukautettava EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin. Siksi rakennusten hiilipäästöjen vähentämiseksi tarvitaan kohdennettuja toimia, jotka keskittyvät erityisesti energiatehokkuuden parantamiseen ja kaukolämmön hiilestä irtautumiseen.

(27) Puolalla on ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä haasteita, jotka liittyvät esimerkiksi kuivuuteen ja tulviin. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla parannetaan vedenpidätystä maaseutualueilla. Muita kansallisia maa- ja metsätaloutta sekä vesihuoltoa koskevia politiikkoja ei kuitenkaan vieläkään soviteta ilmastoriskien ja -vaikutusten kohtaamiseen. Politiikan johdonmukaisuutta voitaisiin parantaa tiivistämällä koordinointia asiaankuuluvista politiikoista vastaavien eri toimielinten välillä. Tämä voisi auttaa toteuttamaan kestäviä ratkaisuja, kuten luontopohjaisia sopeutumisratkaisuja, joilla lisätään vesihuoltoa ja mukaudutaan ilmastonmuutokseen, sekä samalla parantaa maatalouden ja muiden ekosysteemipalveluista riippuvaisten alojen pitkän aikavälin kestävyyttä,

SUOSITTAA, että Puola toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[23] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkisen talouden alijäämä

[23] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien

suhteessa BKT:hen saadaan supistumaan kohti perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa ja jolla julkinen velka saadaan pidettyä maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä; parantaa julkisen varainkäytön tehokkuutta, muun muassa parantamalla sosiaalietuuksien kohdentamista, lisäämällä investointien suunnittelun läpinäkyvyyttä ja käyttämällä hankkeiden arvioinnissa ja valinnassa vakiomenettelyjä; varmistaa tulevien eläke-etuuksien riittävyyden ja eläkejärjestelmän kestävyyden muun muassa toteuttamalla toimenpiteitä, joilla nostetaan todellista eläkkeellesiirtymisikää, ja uudistamalla etuuskohteluun perustuvat eläkejärjestelyt;

2. vahvistaa hallinnollisia valmiuksia hallinnoida elpymis- ja palautumistukivälinettä, nopeuttaa investointeja ja ylläpitää uudistusten täytäntöönpanoa; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin toteuttaen toimenpiteitä kolmansien maiden kansalaisten tukemiseksi ja kotouttamiseksi ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehystä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. toteuttaa toimia muita heikommassa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille osallistumisen lisäämiseksi muun muassa parantamalla virallisen koti- ja yhteisöperustaisen pitkäaikaishoidon laatua ja saatavuutta; edistää kilpailua julkisissa hankintaprosesseissa ja tekee niistä tehokkaampia ja vaivattomampia erityisesti pk-yrityksille; tukee yksityisinvestointeja edistämällä yritysten digitalisaatiota;

4. toteuttaa toimenpiteitä kaukolämpöalalla fossiilisten polttoaineiden asteittaisen käytöstä poistamisen nopeuttamiseksi siirtymällä uusiutuvaan energiaan; parantaa vesivarojen suojeluun ja kestävään käyttöön liittyviä politiikkoja maatalouden ja muiden ekosysteemipalveluista riippuvaisten alojen pitkän aikavälin kestävyyden varmistamiseksi.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.